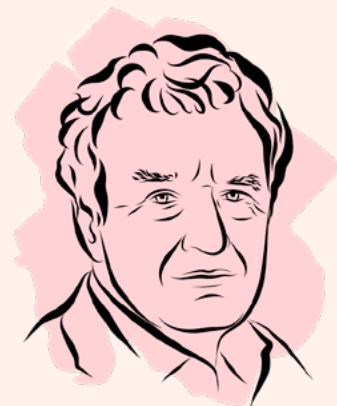

Raar maar waar: nicotine is middel tegen hersenziekte

De jongen blafte. Zijn armen vlogen alle kanten op. In een video vertoonde hij in tien minuten 1.250 tics. Verder gebruikte de vijftienjarige net als andere patiënten met het syndroom van Gilles de la Tourette aan de lopende band schuttingtaal.

Hij kreeg een nicotinepleister en binnen twee uur waren het geblaf, de tics en de drieletterwoorden verdampt. Drie dagen bleef hij normaal. Ik hoorde het voorbeeld van Paul Sanberg, de onderzoeker die de jongen behandelde, in Washington, meer dan 25 jaar geleden, tijdens het jaarlijkse congres van de AAAS (de *American Association for the Advancement of Science*) waar ik bijna elke winter naar toeging om mijn kennis over de nieuwste wetenschappelijke ontwikkelingen bij te spijkeren.

Tijdens dat symposium vertelden verschillende onderzoekers hoe effectief het middel – vernoemd naar de Franse ambassadeur in Portugal (Jean Nicot de Villemain) – is tegen hersenziekten. *Monsieur Nicot* wist dat al, want de ambassadeur stuurde in 1560 de net in Zuid-Amerika ontdekte tabak niet als genotsmiddel, maar als medicijn naar koningin Catharina de' Medici die last had van hoofdpijn.

Nicotine geneest hersenziekten niet maar houdt ze onder de duim. Tourette, schizofrenie, alzheimer, ADHD. Ook parkinson werd genoemd tijdens het symposium. Ik moest weer aan de blaffende jongen denken, toen onlangs in *The Lancet* werd bericht over een populatiestudie naar parkinson in Nederland. Daaruit bleek geen enkele relatie met luchtvervuiling of het gebruik van pesticiden – iets wat jarenlang door de activistische hoogleraar neurologie Bas Bloem is beweerd – maar wel met roken. Rokers hebben minder parkinson dan niet-rokers, melden de kranten hogelijk verbaasd.

Die verbazing is merkwaardig, want dit medicinale effect is dus al lang bekend. Het is een onaangename boodschap, maar ja, het is wat het is. Helaas verzwijgen bijna alle artsen die zo fel tekeer gaan tegen roken en vaperen dit positieve effect van nicotine. Sterker, soms bestempelen ze nicotine als de duivel in plaats van roken. Zo werd enkele weken geleden een onderzoek gepubliceerd dat er 26.500 mensen per jaar op de spoedeisende hulp zouden belanden door 'nicotinegebruik'. Initiatiefnemer en arts Nicole Kraaijvanger van het Leids Universitair Medisch Centrum had het consequent over nicotine als oorzaak voor bijvoorbeeld longklachten.

Tot op zekere hoogte is dit begrijpelijk. Nicotine is verslavend en daardoor blijven mensen roken, zelfs als ze weten dat het slecht is. Maar wat is de crux? In de gloeiende punt van een sigaret (750 tot 900 graden!) ontstaan zo'n vierduizend gemene stoffen die worden geïnhaleerd. Dat leidt tot teer in de longen en veel schade: kanker plus een lange lijst andere ziekten.

Maar de schuldige is en blijft niet nicotine, maar brandende tabak. Daarom was het best een aardig (misschien zelfs briljant) idee van de tabaksindustrie om teer en nicotine van elkaar te scheiden en met niet-brandende producten te komen: niet alleen het vaperen maar ook *heat and not burn* tabakhouders.

Voor oudere en verstokte rokers zijn dergelijke teervrije sigarettenvervangers een manier om van het roken af te komen. Misschien zou dit inzicht tot een getrapte medische benadering moeten leiden. Raad jongeren het vaperen af, want zij zijn extra verslavingsgevoelig en stappen vaak over van dampen naar roken. Maar toon tevens begrip voor ouderen die hun halve leven al roken, daar graag mee zouden willen stoppen maar er niet de wilskracht voor opbrengen, waarde artsen!

Op het symposium vertelden onderzoekers (niet gesubsidieerd door de tabaksindustrie) dat nicotine het leervermogen stimuleert. Edward Levin van de Amerikaanse Duke University liet niet-rokers computertestjes uitvoeren en gaf ze een nicotinepleister. Ze reageerden sneller en maakten minder fouten. Levin: 'Nicotine verbetert de cognitieve functies.' Hij testte alzheimerpatiënten vier weken met een nicotinepleister en constateerde dat de aftakeling van hun brein was gestopt.

Nog een aanleiding dus om compassie te hebben met rokers. Schizofrenen, patiënten met ADHD en alzheimer paffen veel meer weg dan de rest van de bevolking. Onderzoeker Levin zei daar toen al over: 'Die mensen zijn niet gek. Ze hebben door dat ze beter functioneren door nicotine.'

Voor menige roker is nicotine zelfmedicatie.

**Iets meer compassie
met oudere, verstokte
rokers, waarde artsen!**